

บทที่ 4

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลของการถูกกีดกันทางสังคมและความอ่อนไหวต่อการถูกปฏิเสธต่อการเกิดการก้าวร้าวโดยตรงและก้าวร้าวแทนที่ จึงขออภิปรายผลการวิจัยตามสมมติฐานดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 การถูกกีดกันทางสังคมและความอ่อนไหวต่อการถูกปฏิเสธ มีปฏิสัมพันธ์กันในการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวโดยตรง

สมมติฐานข้อที่ 1.1 เมื่อถูกกีดกันทางสังคมผู้ที่มีความอ่อนไหวต่อการถูกปฏิเสธสูงแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวโดยตรงมากกว่าผู้ที่มีความอ่อนไหวต่อการถูกปฏิเสธต่ำ

สมมติฐานข้อที่ 1.2 เมื่อไม่ถูกกีดกันทางสังคมผู้ที่มีความอ่อนไหวต่อการถูกปฏิเสธสูงแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวโดยตรงไม่แตกต่างจากผู้ที่มีความอ่อนไหวต่อการถูกปฏิเสธต่ำ

ผลการวิจัยสนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 1 ข้อที่ 1.1 และ ข้อที่ 1.2 โดยพบว่า การถูกกีดกันทางสังคมและความอ่อนไหวต่อการถูกปฏิเสธ มีปฏิสัมพันธ์กันในการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวโดยตรง ซึ่งเมื่อถูกกีดกันทางสังคมผู้ที่มีความอ่อนไหวต่อการถูกปฏิเสธสูงแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวโดยตรงมากกว่าผู้ที่มีความอ่อนไหวต่อการถูกปฏิเสธต่ำ และเมื่อไม่ถูกกีดกันทางสังคมผู้ที่มีความอ่อนไหวต่อการถูกปฏิเสธสูงแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวโดยตรงไม่แตกต่างจากผู้ที่มีความอ่อนไหวต่อการถูกปฏิเสธต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Ayduk และคณะ (1999) ที่ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความอ่อนไหวต่อการถูกปฏิเสธและความคิดปฏิบัติที่มีต่อผู้อื่น เนื่องจากการที่มีความอ่อนไหวต่อการถูกปฏิเสธส่งผลให้บุคคลนั้นพร้อมที่จะรับรู้หรือให้ความสนใจกับการปฏิเสธจากผู้อื่นและยังไวต่อความรู้สึกว่าตนถูกปฏิเสธอีกด้วย ทำให้การรับรู้ถึงการถูกปฏิเสธมีผลต่อการเกิดอารมณ์และพฤติกรรมที่เกินจากความเป็นไปจริงพร้อม ๆ กัน ดังนั้นบุคคลจึงพยายามที่จะตอบโต้หรือควบคุมพฤติกรรมของผู้อื่นโดยการแสดงออกอย่างไม่เหมาะสม เช่น แสดงออกอย่างก้าวร้าวรุนแรง (Downey et al., 1995; Feldman & Downey, 1994)

ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ Ayduk และคณะ (2008) ที่ทำการศึกษาอิทธิพลของการถูกปฏิเสธจากกลุ่มกับการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวและความอ่อนไหวต่อการถูกปฏิเสธ พบว่าผู้ร่วมการทดลองที่มีความอ่อนไหวต่อการถูกปฏิเสธในเงื่อนไขถูกปฏิเสธจากผู้ร่วมการทดลองคนอื่น เทชอสฟริกให้ผู้ร่วมการทดลองที่เป็นผู้ประเมินการเลือกไปเกี่ยวกับคู่נדพบในปริมาณที่มากกว่า เมื่อรู้ว่าบุคคลนั้นไม่ชอบกินเผ็ด

ทั้งนี้สามารถอธิบายผลที่เกิดขึ้นจากแนวคิดและงานวิจัยเกี่ยวกับความอ่อนไหวต่อการถูกปฏิเสธที่แสดงให้เห็นว่าบุคคลที่มีความอ่อนไหวต่อการถูกปฏิเสธสูงเมื่อรับรู้ คาดหวัง หรือเผชิญกับการปฏิเสธจะแสดงอารมณ์และพฤติกรรมทางลบ เช่น อารมณ์โกรธ มีความรู้สึกเป็นปฏิปักษ์ หดหู่หมัดหวัง ลดพฤติกรรมช่วยเหลือ อัจฉาริษา และพยายามที่จะควบคุมพฤติกรรมของผู้อื่นอย่างไม่เหมาะสม เช่น แสดงออกอย่างก้าวร้าว รุนแรง และพบว่าเมื่อบุคคลถูกกีดกันทางสังคม ส่งผลให้แสดงออกซึ่งพฤติกรรมก้าวร้าวโดยตรงต่อผู้ที่ปฏิเสธตน เพราะฉะนั้นความอ่อนไหวต่อการถูกปฏิเสธและการถูกกีดกันทางสังคมมีปฏิสัมพันธ์กันในการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวโดยตรง กล่าวคือเมื่อถูกกีดกันทางสังคม บุคคลที่มีความอ่อนไหวต่อการถูกปฏิเสธสูงแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวโดยตรงมากกว่าบุคคลที่มีความอ่อนไหวต่อการถูกปฏิเสธต่ำ แต่เมื่อไม่ถูกกีดกันทางสังคม คนที่มีความอ่อนไหวต่อการถูกปฏิเสธสูงแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวโดยตรงไม่แตกต่างจากคนที่มีความอ่อนไหวต่อการถูกปฏิเสธต่ำ

สมมติฐานข้อที่ 2 การถูกกีดกันทางสังคมก่อให้เกิดการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวโดยตรงมากกว่าการไม่ถูกกีดกันทางสังคม

ผลการวิจัยสนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 2 โดยพบว่า การถูกกีดกันทางสังคมก่อให้เกิดการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวโดยตรงมากกว่าการไม่ถูกกีดกันทางสังคม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Warburton และคณะ (2006) ที่ทำการศึกษาเรื่องการถูกปฏิเสธจากกลุ่มส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว พบว่าผู้ร่วมการทดลองในเงื่อนไขถูกปฏิเสธจากกลุ่มแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวต่อบุคคลที่ปฏิเสธตนหรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับการปฏิเสธ มากกว่าผู้ร่วมการทดลองในเงื่อนไขได้รับการยอมรับโดยการเทชอสฟริกให้ในปริมาณที่มากกว่า

ทั้งนี้สามารถอธิบายได้จากแนวคิดที่ว่า การถูกกีดกันหรือถูกปฏิเสธจากกลุ่มนั้นล้วนทำให้บุคคลแสดงออกไปในทิศทางลบ นั่นก็เพราะว่าการถูกปฏิเสธหรือถูกกีดกันทางสังคมคือแหล่งของความเจ็บปวด โดย Azrin (1967, อ้างถึงใน Berkowitz, 1989) กล่าวว่าไม่ว่าจะเป็นสัตว์หรือ

มนุษย์ความเจ็บปวดทางร่างกายสามารถส่งผลให้บุคคลนั้นเกิดพฤติกรรมก้าวร้าวได้ การถูกปฏิบัติหรือการถูกกีดกันทางสังคมคือแหล่งของความคับข้องใจ โดย Williams (2007) พบว่าการที่บุคคลถูกปฏิบัติหรือถูกขับออกจากกลุ่มนั้นเป็นการขัดขวางความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ ทำให้บุคคลเกิดความคับข้องใจ และผลจากความคับข้องใจนั้นส่งผลให้บุคคลเกิดพฤติกรรมก้าวร้าว การถูกปฏิบัติหรือการถูกกีดกันทางสังคมคือแหล่งของการคุกคามการเห็นคุณค่าแห่งตน หรือทำให้บุคคลที่ถูกกีดกันทางสังคมต้องการแก้แค้น และเกิดการควบคุมตัวเองต่ำลง

สมมติฐานข้อที่ 3 การถูกกีดกันทางสังคมและความอ่อนไหวต่อการถูกปฏิบัติ มีปฏิสัมพันธ์กันในการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวแทนที่

สมมติฐานข้อที่ 3.1 เมื่อถูกกีดกันทางสังคมผู้ที่มีความอ่อนไหวต่อการถูกปฏิบัติสูงแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวแทนที่มากกว่าผู้ที่มีความอ่อนไหวต่อการถูกปฏิบัติต่ำ

สมมติฐานข้อที่ 3.2 เมื่อไม่ถูกกีดกันทางสังคมผู้ที่มีความอ่อนไหวต่อการถูกปฏิบัติสูงแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวแทนที่ไม่แตกต่างจากผู้ที่มีความอ่อนไหวต่อการถูกปฏิบัติต่ำ

ผลการวิจัยสนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 3 ข้อที่ 3.1 และ ข้อที่ 3.2 โดยพบว่า การถูกกีดกันทางสังคมและความอ่อนไหวต่อการถูกปฏิบัติ มีปฏิสัมพันธ์กันในการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวแทนที่ ซึ่งเมื่อถูกกีดกันทางสังคมผู้ที่มีความอ่อนไหวต่อการถูกปฏิบัติสูงแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวแทนที่มากกว่าผู้ที่มีความอ่อนไหวต่อการถูกปฏิบัติต่ำ และเมื่อไม่ถูกกีดกันทางสังคมผู้ที่มีความอ่อนไหวต่อการถูกปฏิบัติสูงแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวแทนที่ไม่แตกต่างจากผู้ที่มีความอ่อนไหวต่อการถูกปฏิบัติต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Twenge และคณะ (2001) ที่ได้ศึกษาเรื่องการถูกปฏิบัติจากกลุ่มส่งผลต่อการแสดงความก้าวร้าว ผลการวิจัยพบว่าผู้ร่วมการทดลองในเงื่อนไขถูกกีดกันทางสังคมแสดงความก้าวร้าวต่อบุคคลที่ไม่ได้เป็นสมาชิกในกลุ่มที่เคยปฏิบัติตน นั้นแสดงให้เห็นว่าการถูกกีดกันทางสังคมนั้นส่งผลให้บุคคลไม่เพียงแต่จะแสดงความก้าวร้าวโดยตรงต่อผู้ที่ปฏิบัติตนเท่านั้น แต่ยังแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวแทนที่ต่อบุคคลที่ 3 ซึ่งไม่ได้เกี่ยวข้องกับถูกกีดกันทางสังคมต่อตนเองแต่อย่างใด

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าแม้บุคคลที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับภารกิจกันทางสังคมก็อาจจะได้รับการตอบสนองที่ก้าวร้าวจากคนที่อ่อนไหวต่อการถูกปฏิเสธสูงที่ได้เผชิญกับการถูกกีดกันทางสังคมมาจากจากสถานการณ์อื่น

ทั้งนี้ยังสามารถอธิบายผลการวิจัยได้ด้วยแนวคิดของ Downey และ Feldman (1996) กล่าวว่าบุคคลที่มีลักษณะอ่อนไหวต่อการถูกปฏิเสธสูงมีแนวโน้มที่จะคาดหวังอย่างมีความกังวลต่อการถูกปฏิเสธและรับรู้ถึงการถูกปฏิเสธเกินจากความเป็นจริง และมักคิดว่าตนจะถูกปฏิเสธในทุกสถานการณ์ ทำให้การรับรู้ถึงการปฏิเสธของบุคคลนั้นมีผลต่อการเกิดอารมณ์และพฤติกรรมที่เกินจากความเป็นจริงพร้อม ๆ กัน จึงทำให้บุคคลที่มีความอ่อนไหวต่อการถูกปฏิเสธสูงนั้นสามารถแสดงความก้าวร้าวออกมา แม้จะเป็นความก้าวร้าวต่อคนที่ไม่เกี่ยวข้องหรือความก้าวร้าวแทนที่ก็ตาม

สมมติฐานข้อที่ 4 การถูกกีดกันทางสังคมก่อให้เกิดการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวแทนที่มากกว่าการไม่ถูกกีดกันทางสังคม

ผลการวิจัยสนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 4 โดยพบว่า การถูกกีดกันทางสังคมก่อให้เกิดการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวแทนที่มากกว่าการไม่ถูกกีดกันทางสังคม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่พบว่าการที่บุคคลถูกกีดกันทางสังคม แม้จะไม่ว่าใครเป็นผู้ปฏิเสธตน ก็ส่งผลให้บุคคลนั้นแสดงออกถึงพฤติกรรมก้าวร้าวได้ ซึ่งเป็นความก้าวร้าวแทนที่ (DeWell et al., 2009; Twenge et al., 2001)

ดังที่ได้อภิปรายผลไปแล้วในสมมติฐานข้อที่ 2 ถึงสาเหตุของการถูกกีดกันทางสังคมต่อการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว ผลการวิจัยนี้เป็นการสนับสนุนแนวคิดดังกล่าวอีกด้วย เพราะแม้ว่าบุคคลที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับภารกิจกันทางสังคม ก็มีแนวโน้มที่จะได้รับการตอบสนองที่ก้าวร้าวได้จากคนที่ถูกกีดกันทางสังคม ดังนั้นการถูกกีดกันทางสังคมนำมาซึ่งการตอบสนองที่ก้าวร้าวแทนที่ต่อบุคคลที่ 3 ซึ่งไม่ได้เป็นสาเหตุของการทำให้บุคคลนั้นถูกปฏิเสธหรือถูกกีดกันทางสังคม

สรุปภาพรวมของผลการวิจัย พบว่าการที่ได้รับภารกิจกันทางสังคมทำให้เกิดพฤติกรรมก้าวร้าวโดยตรงและก้าวร้าวแทนที่มากกว่าการไม่ถูกกีดกันทางสังคม และผู้ที่มีความอ่อนไหวต่อการถูกปฏิเสธสูงจะเกิดพฤติกรรมก้าวร้าวโดยตรงและก้าวร้าวแทนที่มากกว่าผู้ที่มีความอ่อนไหวต่อการถูกปฏิเสธต่ำ แต่ไม่มีความแตกต่างกันเมื่อไม่ถูกกีดกันทางสังคม